

vyhořelý hrad byl navždy opuštěn. Opuštěny byly i šance, kterým se dodnes mylně říká Švédské a jejich vznik se též mylně připisuje Švédům.

Jeden z prvních historiků popisující hrad Kynžvart a šance nad ním, byl F. A. Heber, který navštívil tato místa zhruba v polovině 19. století. A byl to právě on který, ať už omylem, nebo z neznalosti místa přisoudil vznik šancí Švédům. Profesor August Sedláček se sem neobtěžoval vůbec a Heberovu zprávu pouze opsal (a ve svém díle si Sedláček navíc sám protiřečí – viz výše, jednou se zdá se šance byly švédské, podruhé že patřily k hradu), čímž odstartoval legendu které se každý historik i laik držel jako správné a věrohodné.

Jsem rád, že se mi podařilo záležitost starou více jak 350 let uvést na pravou míru.

Literatura:

Babický S. (1969): Lázně Kynžvart v minulosti a přítomnosti. Průvodce po městě a okolí.

Sedláček A. (1937): Hrady, zámky a tvrze království Českého, díl XII.

Anna Bucharová

Nepůvodní rostliny:

Netýkavky

V Karlovarském kraji se běžně setkáme se třemi druhy netýkavek (rod *Impatiens*). Tyto rostliny dostaly jméno podle svých plodů. Za zralosti jsou chlopně tobolek napnuté a při dotyku se celý plod prudce rozpadne a vystřelí semena do vzdálenosti až několika metrů. Ze všech druhů zde rostoucích je původní pouze jedna jediná – netýkavka nedůtklivá (*Impatiens noli-tangere*). Další dva druhy – netýkavka malokvětá a žlaznatá (*Impatiens parviflora* a *I. glandulifera*)

Netýkavka nedůtklivá (*Impatiens noli-tangere*)

jsou k nám zavlečené z Asie a v současné době jsou obě problematické invazní rostliny.

Netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*)

Netýkavka malokvětá je asi 50 cm vysoká bylina s drobnými, světlě žlutými květy (o hodně menší květy než netýkavka nedůtklivá – odtud její jméno). Vlastí této rostliny je jižní Sibiř, Mongolsko a západní Himálaj. Do Evropy byla přivezena jako okrasná rostlina, první známé

Netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*)

pěstování se datuje do roku 1844 (botanická zahrada Praha). Postupně byla pěstována v parcích, na hřbitovech, zámeckých zahradách atp., začátky zplaňování jsou známy v období kolem roku 1870. K masivní expanzi však došlo mnohem později, ve 30. a 40. letech 20. století, v posledních desetiletích tato rostlina invaduje do polopřirozených i přirozených lesů daleko od lidských sídel. Nejčastěji ji najdeme na okrajích lidských sídel, komunikací, v suťových nebo lužních lesích, často ve smíšených populacích s domácí netýkavkou nedůtklivou (kterou však místy vytlačuje a nahrazuje). Likvidace tohoto druhu je zcela nereálná, zejména k rozsahu zasaženého území a obrovskému množství produkovaných semen.

Netýkavka žlaznatá (*Impatiens glandulifera*)

Netýkavka žlaznatá je velmi vysoká (až 2 m) nápadná rostlina. Její květy jsou růžové až fialové, velmi nápadné a intenzivně vonné. Pochází z údolí řek v Himálaji z nadmořských výšek 1800 až 3000 m. Do Evropy byla údajně přivezena v roce 1839 do Anglie jako okrasná a

Netýkavka žlaznatá (*Impatiens glandulifera*)

nektarodárná rostlin, první zpráva o jejím pěstování v Čechách pochází z roku 1846 (Červený Hrádek u Jirkova). Ke zplanění této rostliny došlo až na přelomu 19. a 20. století v údolí Jizery (projevila se tzv. lag-fáze – určitá časová prodleva mezi introdukcí a zplaněním). Původně se jednalo o značně choulostivou jednoletku, ale postupem času se z pěstovaných a zplanělých rostlin vyselektovaly odolnější a stále expanzivnější populace.

Dnes netýkavku žlaznatou najdeme podél mnoha českých řek a potoků, kde na první pohled působí zcela přirozeně. Vodáci ji dobře znají např. z Lužnice. V Karlovarském kraji je častá v údolí Ohře, ojediněle ji potkáme podél Teplé a dalších toků (např. Kosí potok) a poměrně rychle se šíří na menší toky. Její likvidace je velmi obtížná. Management tohoto druhu by se tedy měl omezit na zabránění dalšího šíření (hlavně nepěstovat!) a na vyčištění málo zasažených vodních toků.

Použitá literatura:
Slavík B. (1997): Květena ČR, svazek 5., Academia, Praha

Pavel Řepa

Jak jsme na tom v Slavkovském lese se sovami

V loňském roce zahájila správa CHKO Slavkovský les velkou inventarizaci ptactva v oblasti. Není divu, dosaďadní poznatky byly dosti nesoustavné a útržkovité. Znalí jsme sice situaci nejvýznamnějších ohrožených druhů, např.